

POLYKULTUR I STADSGRÖNSKAN

2012-12-05

Av: URBIO

Livet i våra städer kommer med största sannolikhet att stresstestas framöver. Allt pekar på att kommande generationer har att vänta mer extrema väderförhållanden, med heta värmeböljor och ihållande regnoväder. När staden blir allt mer kompakt kommer stadsgrönskan att behöva spela en mer framträdande roll. Både stadsgrönskans kvalitet och kvantitet behöver öka, för att gynna stadsbornas hälsa och välbefinnande, mildra effekterna av "heat islands" samt påfrestningarna på de föråldrade dagvattensystemen. Med varmare klimat kommer också nya växtsjukdomar och skadegörare att introduceras i landet. Redan har almsjukan fått stora konsekvenser i stadsparker i hela norra Europa, liksom den begynnande buxboms-sjukan i historiska trädgårdsanläggningar. Vad skulle hända med grönsstrukturen i staden om vi fick en motsvarande lind- eller en lönn-död?

Det är här begreppet polykultur kommer in i bilden!

Polykultur är en metod hämtat från jordbruket där man helt enkelt odlar olika grödor på samma plats. Polykultur-principerna är ett sätt att säkerställa avkastningen naturens nycker till trots. När en gröda missgynnas av väderleken går en annan in och täcker upp. Polykultur bygger på ett odlande i flera skikt, där marken nyttjas maximalt även i tid med grödor som avlöser varandra. Inspirationen till polykultur kommer från naturens egna system, med artrika biotoper som

strandzonen, brynet och ängen. Polykultur kan därför sägas vara en form av biomimikry.

Polykultur skulle kunna bidra till att stärka livsbetingelserna för stadsborna och ge en mer robust grönstruktur som ökar stadens resiliens (stresstålighet). Polykultur i stadsgrönskan skulle ge fler myllrande och upplevelserika platser, något som också gynnar den urbana nyttofaunan. Polykultur uppstår ofta per automatik i stadens odlings- och koloniområden, men skulle kunna överföras till en mer övergripande stadsbyggnadsnivå.

Det ensartade och strikta skulle med sköna växt-cocktails bli mer brokigt och dynamiskt. Varje växtindivid planteras i mindre sjok eller till och med en och en, där mångfalden av arter och sorter tillsammans bildar ett brikollage av färg och form. Även häckelement och trädtrader skulle kunna gestaltas med polykultur. Klippta häckar med divers artsammansättning skulle kunna få melerade eller kamomönstrade bladverk. Artmixade trädtrader skulle ge en mindre formell känsla i stadsrummet och ge en variation i lövskugga, stamuttryck, höstfärger och bladformer på marken. Man skulle kunna anlägga hela arboretum-alléer, där texter om de olika trädarterna läggs in i stadsmöblemanget.

Stadens parker kan bli mer dynamiska genom att jobba med succession och olika lager av växtlighet. Pionjärträd, som björk och poppel, kan skydda uppväxten av mer komplexa sekundära system så som ekskog. Samtidigt kan ett lägre lager av ärtväxter och salixarter förbättra marken och på sikt skapa ett bättre klimat för trädplantering i området med kompakta eller förorenade jordlager.

Gaturummen kan också göras mer myllrande genom att kombinera lägre växtlager under trottoarens trädtrader. I varje trädgrop kan blommande buskar och svajande gräs planteras, som dessutom effektivt kan reducera avgaspartiklar och buller som de höga trädkronorna inte förmår rena.